

В этой таблице указано количество обслуженных посетителей в 2019 году, но сейчас в связи с пандемией количество людей уменьшилось вдвое.

Так же еще одним из немаловажных фактов оказалось – снижение платежеспособности населения. Так как за это время пострадали не только малые и большие компании, но и не малая часть населения осталась без работы. Большинство крупных компаний и работодателей, чей бизнес простоял больше нескольких месяцев, оставили своих работников без работы и дохода. Помимо этого и цены на нефть оказали значительное влияние на курс валюты к тенге, что в свою очередь привело к повышению цен на туры за границу.

С недавних времен резко подкочил курс доллара. Он был неожиданностью для всех, начиная с простого народа до крупных фирм. По данным АФК средний курс доллара составляет 430 тенге.

«По результатам апрельского опроса профессиональные участники финансового рынка придерживаются мнения, что средний курс по паре USD/KZT через месяц составит 430,8 тенге за доллар, тогда как медиана ожиданий составляет 430 тенге за доллар. Отметим, во время проведения опроса (01.04 — 08.04) курс доллара на KASE находился в широком диапазоне 435,5 — 448,5 тенге за доллар на фоне резких движений котировок нефти и российского рубля», — отмечают в АФК.

Пандемия COVID-19 привела к сокращению числа путешествующих за рубеж в первом квартале этого года на 22%, международный туристический поток в этом году может сократиться на 60–80% по сравнению с предыдущим. Всемирная туристская организация называет текущую ситуацию худшим в истории кризисом.

Литература

1. Как пандемия изменила туризм и что нас ждет в 2021 году // <https://trends.rbc.ru/trends/social/emrm/5fdca8079a794710499353c8>
2. Никоноров А. Курс тенге по 450 за доллар не предвидел никто. Но что дальше? // <https://365info.kz/2020/04/kurs-tenge-po-450-za-dollar-ne-predvidel-nikto-no-cto-dalshe>

Рымбекова Н.М., 2 курс (академик Е.А. Букетова атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші — э.ғ.к., доцент Хишаева Ж.Т.

"ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҮШІНШІ ЖАҢҒЫРУЫ: ЖАҒАНДЫҚ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК" МӘСЕЛЕЛЕРІ

2017 жылғы 31 қаңтарда Елбасы Н.А. Назарбаев Қазақстан халқына "Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік" атты Жолдау арнады.

Жолдаудың басында Елбасы алғашқы екі қазақстандық жаңғыртуды төмендегідей сипаттады: Біріншісі жаңа мемлекеттің құрылысымен байланысты нарықтық экономикасы бар Қазақстан аумағы. Екіншісі 2030 стратегиясының қабылдануымен және жаңа елорда-Нұр-Сұлтан қаласының құрылуы. Содан кейін Елбасы елдің дамуындағы басымдықтарды міндеттерін қарастыруға көшеді. Соның негізгілерін қарастырайық.

Бірінші басымдық — экономиканың жеделдетілген технологиялық жаңғыртылуы. Біз цифрлық технологияларды қолдану арқылы құрылатын жаңа индустрияны өркендетуге тиіспіз. Бұл маңызды кешенді міндет болып табылады.

Екінші кешенді міндет - жаңа индустрия құрумен қатар дәстүрлі базалық салаларды дамытуға серпін беруіміз керек. Бұл өнеркәсіп, АӨК, көлік және логистика, құрылыс секторы және басқалары. Мұнда осы мәселені шешудің негізгі тармақтарын бөліп көрсету керек:

Үшінші кешенді міндет-нарықты жаңғырту еңбек. Екінші басымдық-бизнес-ортаны түбегейлі жақсарту және кеңейту [1].

Осыдан кейін мындай сұрақ туындайды: бізде дәстүрлі экономика бұзылған кезде біз қалай және қандай жаңа технологияларға негізделген жаңашыл салалар жасаймыз? Қазақстанда қандай салалар жойылды, қандай сала қанша уақыт және қалай жұмыс жасап жатқаны, ал үшінші санаттағы бизнес иелері банкроттыққа жол бермеу үшін өз бизнестерін сатып жатқаны туралы барлығы біледі.

Ең алдымен, тұтыну тауарларын өндіретін салаларды қалпына келтіру және қайта құру қажет, себебі бүгінгі таңда түпкілікті емес, аралық өнім өндіретін салалар қалды. Түпкі өнім негізінен тамақтану және сусын өнімдерінің өндірісінде жасалынады. Киім, аяқ киім өндірісі іс жүзінде жоқ. Forbes Kazakhstan сарапшылары атап өткендей. Қазақстандықтардың сыртқы киімдерге қажеттілігі 97% — дан астам аяқ киім 96% - ға, мақта-мата импорттық — 60% - ға [2].

Kapital.kz сарапшылары атап өткендей, отандық аяқ киім зауыттары әскери және өндірістің белгілі бір түрлеріне, атап айтқанда химия саласына арналған мамандандырылған аяқ киім, сонымен қатар халыққа арналған аяқ киім ассортиментін өндіруді арттыруда. Алайда Республиканың ішкі қажеттіліктерін отандық өндірушілер тек 2% қанағаттандырады [3].

Үшінші кешенді міндет- еңбек нарығын жаңғырту. 2012 жылы "Қазақстанды әлеуметтік жаңғырту: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай жиырма кадам" атты әлеуметтік жаңғырту бағдарламасы қабылданды. Ғаламдық әлеуметтік жаңғырту тренді". Елбасы бұл ретте былай деді: "Бүгінде бүкіл әлем тұтынудың бұл идеологиясы жойқын болғанына ерекше көз жеткізді. Ол әлемнің дамыған елдерінде жаппай әлеуметтік масылдықты тудырды және бұл жаһандық дағдарыстың басты себептерінің бірі" [4].

Елбасы Жолдауының үшінші басымдығы макроэкономикалық тұрақтылық туралы баяндайды. Міне, үшінші модернизацияны осыдан бастау керек! Халықтың, шетелдік және отандық инвесторларының сеніміне ие болып, барлық ақшалай, қаржылық бағаның өсуін тоқтату керек. Халық тұрақсыздықтан шаршады, бағаның шексіз және үздіксіз өсуіне алаңдайды, Тек тұрақты экономикада кез-келген реформалар, жаңғырту және т.б. жасауға. Шын мәнінде, инфляция ресми тіркелген деңгейден әлдеқайда жоғары. Инфляцияның жоғары қарқыны-бұл қоғамға салынатын әлеуметтік салықтың бір түрі.

Қорытындылай келе, мақалада халықпен жеңуді және күресуді талап ететін әлеуметтік-экономикалық дамудағы теріс фактілер сипатталған. Бұл біздің ҚР-ның ірі жетістіктерін теріске шығарып отырмыз деген сөз емес, бірақ, күнделікті өмірде осы мәселелермен соқтығыса келе, еліміздің ірі жетістіктері олармен салыстырғанда мардымсыз көрінеді.

Әдебиеттер

1. «Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік». Қазақстан Республикасының Президентінің ресми сайты — URL: http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-nazarbaevanarodu-kazahstana-31-yanvarya-2017-g

2. «ҚР-ның жеңіл кәсібі» [Электронды ресурс] // Forbes.Kazakhstan. — URL: https://forbes.kz/stats/legkaya_promyishlennost_rk_poteryala_chetvert_predpriyatiy

3. Г. Ануарбек. Фабрики от спецобуви активно переходят к ассортименту для населения [Электронный ресурс] // Kapital.kz центр деловой информации. — URL: <https://kapital.kz/business/53744/fabriki-ot-specobuvi-aktivno-perehodyat-k-assortimentu-dlyanaseleniya.html>

4. Социальная модернизация Казахстана: Двадцать шагов к Обществу Всеобщего Труда. Глобальный тренд социальной модернизации // Интернет-ресурс: Назарбаев Н.А., [Электронный ресурс] //Казахстанская правда. — URL: <https://www.zakon.kz/4501497-socialnaja-modernizaciya-kazahstana.html>.